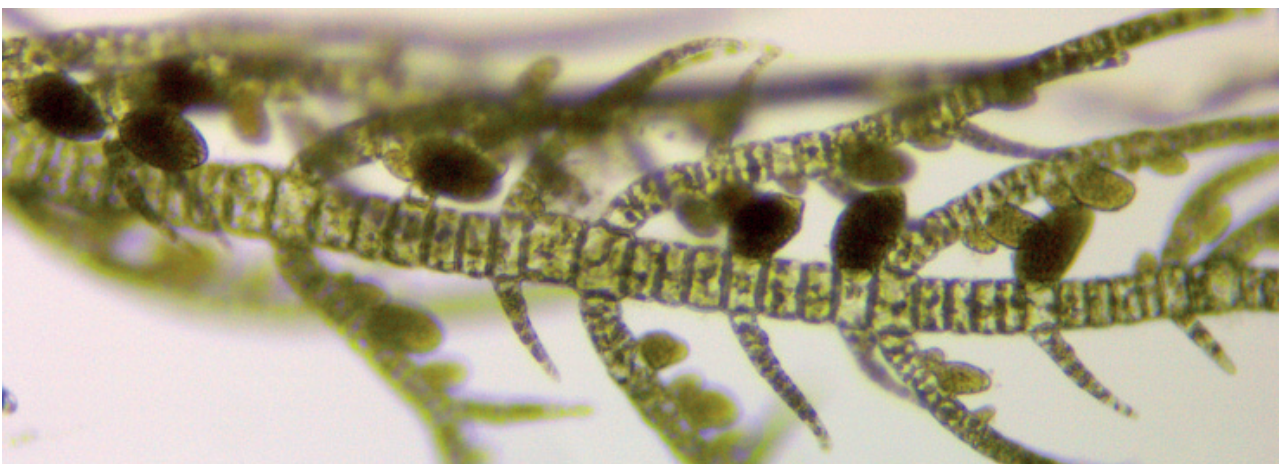

CS-VERSLAG – RIEN DE RUIJTER

Het nu volgende verslag kwam tot stand door waarnemingen van: Thijs de Boer, Luc Knijnsberg, Lucette Robertson-Proot, Carly en Edwin Freeman, Katie van der Wende, Kees Peeters, Rien Pronk, Ria Walvis, Wilbert Kerkhof, Linda Keesman, Sieneke Langelaan, Frank Perk, strandwacht Petten, strandwacht IJmuiden, Ellen van der Niet, André Staal, Arie Twigt, Gijsbert Twigt, Rob Dekker, Marja van den Berg, Gerhard Cadée, Sabien Bosman, Bert van der Valk, Herman Cremers, Sandra Huigen, Mariska van Dam, Sylvia van Leeuwen, Joop Verkuil, Wim Kruiswijk en mijzelf.

WIJEREN

Bij het maken van dit verslag zag ik dat ik een paar meldingen was vergeten op te nemen in het verslag van het vorige Zeepaard, het wierenummer. Want tijdens de strandwacht bij Petten, op 28-01, werd aan aantal wiertjes gevonden en Trudy Kühne stuurde ze ter determinatie naar Frank Perk. Het waren de volgende soorten: tongwier *Hypoglossum hypoglossoides*, veelvertakt pluimwier *Heterosiphonia plumosa*, kruipend kroeswier *Cryptopleura ramosa* en mogelijk Hollands horentjeswier *Ceramium cf. deslongchampsii*. Op 26-02 werd er bij Petten ook nog navelwier *Porphyra umbilicalis* gevonden.

Rob Dekker vond op 14-02, op de zeedijk bij 't Horntje, twee planten van vingerwier *Laminaria digitata*. Op 31-03 was hij samen met Marja van den Berg op het strand van Texel, en bij paal 11 vonden ze lepeltjewier *Phyllophora pseudoceranooides*.

Figuur 1. *Hincksia granulosa* met tegenoverstaande vertakkingen en pluriloculaire sporangia, de donkere balletjes die bestaan uit meerdere vakjes met sporen (foto: Frank Perk).

En vlak voordat dit verslag naar de redacteur ging, stuurde hijzelf nog een paar leuke waarnemingen. Zo vond Frank, tijdens een strandwacht bij IJmuiden op 13-06, de volgende roodwieren: *Acrochaetium secundatum*, bruinrood horentjeswier *Ceramium botryocarpum* (fig. 2), klierceelig horentjeswier *Ceramium secundatum* (fig. 3), *Erythrotrichia carnea*, *Gaillona hookeri*, kernwier *Mastocarpus stellatus*, struikbuiswier *Melanothamnus harveyi*, donker buiswier *Vertebrata fucoides* en fijn buiswier *Polysiphonia stricta*. Ook meldde hij een paar kleine bruinwieren: dwergwier *Elachista fucicola*, *Ectocarpus siliculosus* en *Hincksia granulosa* (fig. 1).

Figuur 2. *Ceramium botryocarpum* met veel adventieve zijtakjes (foto: Frank Perk).

Figuur 3. *Ceramium secundatum* met zeer sterk ingerolde toppen (foto: Frank Perk).

KREEFTACHTIGEN

Luc Knijnsberg en Lucette Robertson-Prooot verzamelden op 28-12-20 tijdens een bezoek aan De Hors op Texel 50x paarsgestreepte zeepok *Amphibalanus amphitrite*. Ikzelf vond op 02-01 bij Bergen aan Zee een plastic voorwerp met daarop één langgeribde zeepok *Balanus balanus*. Van de zeetulp *Megabalanus tintinnabulum* werden drie exemplaren gevonden bij Wijk aan Zee door Edwin Kapitein op 24-01 (fig. 4a). Luc Knijnsberg vond er op 31-01 ook één bij Bergen aan Zee (fig. 4b). Ook Rob Dekker meldde deze soort, want op 16-03 vond hij vijf exemplaren bij de Noordpier bij Velzen, samen met zeven exemplaren van de grote roze zeepok *Megabalanus coccopoma*. Ook op 22-03 vond hij beide soorten op die locatie en dat waren resp. één en zes exemplaren.

Een Noorse kreeft *Nephrops norvegicus* werd op 05-02 gezien door Katie van der Wende op het strand van Goeree. Een bijzonder melding die ik kreeg

Figuur 4. De zeetulp (foto links: Carly Freeman; foto rechts: Luc Knijnsberg).

was die van Thijs de Boer. Hij vond op 08-03 een complete augustinuskrab *Lithodes maja* bij paal 7 op Schiermonnikoog (fig. 5). De krab was al eerder gezien door Martijn Bunschoek op 06-03; hij plaatste de waarneming op waarneming.nl, maar liet het dier liggen. Thijs nam hem mee naar huis.

Dan de ovaalronde krab *Atelecyclus undecimdentatus*. Deze soort werd dit voorjaar wel heel veel gemeld. De eerste melding voor het CS kwam van Rien Pronk. Hij vond er één op 16-01 tijdens een strandwacht bij Neeltje Jans. Luc en Lucette vonden er een aantal bij Bergen aan Zee op 14-03 en Ria Walvis meldde dat ze er in maart veel had gezien bij Wijk aan Zee. Wilbert Kerkhof ging daar dus ook eens kijken, en vond tijdens twee bezoeken (22-03 en 25-03) 24 schilden en wat losse onderdelen. Rob Dekker was op 22-03 op het strand bij de Noordpier bij Velzen en verzamelde daar wel 100 exemplaren van deze soort, verdeeld over 10 dode dieren en 90 schildjes. Op 09-04 vond Arie Twigt er 61 bij Noordwijk aan Zee en op 10-04 vond hij er samen met Gijsbert Twigt ruim 100 bij Berkheide, en ook Joop verkuil en Marion Bilius vonden deze krab die dag (fig. 6). Ook van Ellen van der Niet kwam een lijstje. Zij meldde tussen 09-04 en 17-04 bijna 200 dode dieren en schildjes bij Langevelderslag, en ook Sieneke Langelaan had er van die locatie al een flink aantal meegenomen (fig. 7).

Later kreeg ik van Frank Perk een lijst met meldingen die hij van internet (waarneming.nl) had gehaald. Dat waren bij elkaar nog eens 480 exemplaren.

Figuur 5. De augustinuskrab *Lithodes maja* (foto Thijs de Boer).

Het grootste aantal werd gevonden tussen Wijk aan Zee en Scheveningen. De zuidelijkste melding kwam van Neeltje Jans en de noordelijkste van Texel. En de laatste tot nu toe kwam van Herman Cremers, die er één vond op het zuiderstrand bij Scheveningen op 01-06.

Figuur 6. Ovaalronde krab *Atelecyclus undecimdentatus* (foto: Marion Bilius).

Figuur 7. Ovaalronde krabben: schilden en hele exemplaren (foto: Sieneke Langelaan).

Joop verkuil meldde ook een massale stranding van de helmkrab *Corystes cassivelaunus* op 10-04 bij Katwijk. Toen hij ging tellen kwam hij op ruim 1000 exemplaren. Een soort die dit jaar nog niet vaak is gemeld, is de grote eendenmossel *Lepas anatifera*. Bert van der Valk vond er drie op een stuk plastic op 06-04 bij de zandmotor.

WEEKDIEREN

Van Sylvia van Leeuwen kreeg ik een lange lijst met waarnemingen uit 2020. Wat daarin opviel, waren de exoten die we tegenwoordig in ons land kunnen vinden. Zo meldde ze van 31-01-20 uit het brakke water bij de Hemcentrale (Amsterdam), op een rifje van de trompetkalkkokerworm *Ficopomatus enigmaticus*, de brakwatermossel *Mytilopsis leucophaeata*, het schijnwadslakje *Heleobia* sp. en de gebogen traliemossel *Ischadium recurvum* (fig. 8). Deze laatste soort werd later ook gemeld door Wilbert Kerkhof, en dat was op 25-03-21 in het Noordzeekanaal bij Velzen. Sylvia was op 31-01 ook in de buurt van de Mauritiushaven en vond daar de brakwaterstrandschelp *Rangia cuneata*. Deze soort vond ikzelf ook op 06-05-21 in slib langs het kanaal Alkmaar-Kolhorn. Maar of dat brak water is?

Figuur 8. Trompetkalkkokerwormrif met o.a. de gebogen traliemossel (foto: Sylvia van Leeuwen).

Op 11-05-20 was Sylvia bij het Goesse Meer (naast de golfbaan) en vond daar de Aziatische mossel *Arcuatula senhousia* en de vensterglasschelp *Theora lubrica*. Ze was die dag ook bij de Westerschelde en t.h.v. Bath vond ze de brakwaterkorfschelp *Potamocorbula amurensis* (fig. 9). Deze soort werd ook gevonden door Mariska van Dam op 6-3-2021 in het uiterste noorden van het Verdonken land van Saeftinghe, t.h.v. de radartoren (fig. 10). Op 21-11-20 was Sylvia opnieuw bij het Goesse Meer en vond daar toen ook de Japanse zeepbelslak *Haloa japonica*, die eerder al bekend was uit het Veerse meer (zie foto op de achterkaft).

Figuur 9. Brakwaterkorfschelp uit de Westerschelde bij Bath (foto: Sylvia van Leeuwen).

Figuur 10. Brakwaterkorfschelpen uit de Westerschelde bij Saeftinghe (foto: Mariska van Dam).

Linda Keesman meldde op 06-01 een beschadigd doublet van een groot tafelmesheft *Ensis siliqua* van het strand bij Petten. Op 18-01 zocht en vond Wilbert kerkhof, in de rietrandjes naast de haven van Den Oever, de Amerikaanse strandschelp *Mulinia lateralis*. Deze soort werd op 04-06 ook gevonden door André Staal, want hij meldde 53 exemplaren van het strandje bij Termunterzijl en 78 exemplaren bij de pier van Oterdum in het zeehavenkanaal bij Delfzijl. Een recent ogende klep van een gewone marmerschelp *Glycymeris glycymeris* werd door Luc Knijnsberg gevonden op 06-02 tussen Castricum en Heemskerk (fig. 11).

Figuur 11. Gewone marmerschelp *Glycymeris glycymeris* (foto: Luc Knijnsberg).

Langs de wad dijk bij de jachthaven van Schiermonnikoog werd op 17-02 een bos wier gevonden door Thijs de Boer. Onder deze wierbos zat een grote boormossel *Pholas dactylus*. Ria Walvis verzamelde op 27-02 en op 06-03 een hoeveelheid gruis bij Bergen aan Zee. Er waren een paar soorten die opvielen door hun aantallen, zoals het dwergdrijfhorentje *Pusillina inconspicua*. Op 27-02 zaten er 126 tussen en op 06-03 wel 350. Van de gebochelde streepschelp *Musculus discors* waren dat er 35 op 27-02 en 16 op 06-03. Van de wijde mantel *Aequipecten opercularis* werden er wel erg veel (heel juveniele klepjes en doubletjes) gevonden: 1650 exemplaren op 27-02 en ruim 1000 op 06-03.

Wilbert Kerkhof meldde dat hij zich ook wat meer ging verdiepen in het kleinere spul en nam ook wat gruis mee op 07-03 (Bergen aan zee) en 08-03 (Hargen aan Zee); ook hij vond van de bovengenoemde soorten flinke (maar wel kleinere) aantallen. Ook meldde hij van 07-03 o.a. 3x slank gordelhorentje *Onoba aculeus* en 1x spoelhoren *Acteon tornatilis*. Ikzelf verzamelde wat gruis bij Petten op 23-04 en ook hierin zaten veel juveniele wijde mantels en dwergdrijfhorentjes. Maar ook o.a. 1x geribd gordelhorentje *Onoba semicostata*, 1x glanzend tandhorentje *Odostomia eulimoides*, 1x kleine astarte *Goodallia triangularis* (doublet), 1x zandschelp *Mysia undata*, 6x Filipijnse tapijtschelp *Ruditapes philippinarum* (juveniele doubletjes) en 2x geribd zeeklitslakje *Montacuta substriata*.

Kees Peeters en Hannie Kroonsberg waren van 04-03 tot 07-03 op Schiermonnikoog en verzamelden daar o.a. 2x messchede *Solen marginatus*, 2x pleistocene strandschelp *Mactra plistoneerlandica*, 4x noordkromp *Arctica islandica*, 5x wijde mantel *Aequipecten opercularis*, 1x grote boormossel (of pholade) *Pholas dactylus* (fig. 12), 10x tere platschelp *Macomangulus tenuis*, 2x noordhoren *Neptunea antiqua*, 1x gekielde noordhoren *Neptunea despecta* en 1x penhoren *Turritella communis*.

Figuur 12. Grote boormossel *Pholas dactylus* (foto: Kees Peeters).

Op 13-04 liep Sieneke Langelaan van Langevelderslag richting Noordwijk en meldde o.a. 8x kokkel *Cerastoderma edule* (levend), 1x grote tepelhoren *Euspira catena* (ook levend) en ongeveer 20 eikragen van de tepelhoren. Deze eikragen werden ook gezien door Wim Kruiswijk, maar dat was op Terschelling. Hij was daar de 2e week van april en zag tussen paal 7.5 en 5 duizenden exemplaren in een vloedlijn hoog op het strand liggen. Op sommige stukken meer dan 100 per m². Op 29-05 werden er ook 32 geteld bij Petten door Sandra Huigen. Ook Joop Verkuil kwam ze tegen, want hij zag er op 10-04 ruim 100 bij Katwijk in een grote hoeveelheid aanspoelsel waarin o.a. ook ruim 10.000 otterschelpen *Lutraria lutraria* en ruim 100 doubletten van de Filipijnse tapijtschelp *Ruditapes philippinarum* lagen.

MOSDIERTJES

Een heel bijzondere melding kwam van Rob Dekker. Hij was op 11-05 op het strand van Texel bij paal 9 en vond daar een struikje van het wigbladig mosdiertje *Securiflustra securifrons* (fig. 13). Dit is de eerste zekere melding van deze soort van ons strand in het CS. Later die maand, op 23-05, vond Rob samen met Gerhard Cadée en Sabien Bosman 25 takjes van het breedbladig mosdiertje *Flustra foliacea*. Op 27-05 vond hij samen met Marja van

Figuur 13. Wigbladig mosdiertje *Securiflustra securifrons* (foto: Rob Dekker).

den Berg tussen paal 10 en 12 ruim 100 takjes van deze soort en op 29-05 vonden zij bij paal 10 ook de soort *Pentapora fascialis*.

Figuur 14. Vorskwab *Raniceps ranius* (foto: Lucette Robertson-Prooot).

GEWERVELDEN

Op 12-03 (na een storm) vond Lucette Robertson-Prooot op het strand bij Bergen aan Zee een vorskwab *Raniceps ranius* (fig. 14). Bert van der Valk meldde een kleine zeenaald *Sygnathus rostellatus* net ten noorden van de zandmotor op 06-04. Sandra Huigen vond op 14-05 twee exemplaren van de grote zeenaald *Sygnathus acus* op het strand bij Velzen. De melding van een gehoornde slijmvis *Parablenius gattorugine* kwam van Joop Verkuil. Hij vond het dier op 10-04 bij Katwijk. Een zeeprik *Petromyzon marinus* van 67 cm

Figuur 15. De tanden in de kaakloze bek van de zeeprik (foto: Martin Cadée).

werd op 09-05 aangetroffen door Wim Kruiswijk op het strand van Zandvoort. Een exemplaar van 49 cm werd op 8 mei 2021 gevonden bij Noordwijk (paal 78-750) door Martin Cadée (fig. 15). En tijdens de strandwacht van 16-05 bij IJmuiden werd er een zandspiering *Ammodytes tobianus* genoteerd op het formulier.

e-mailadres van de CS-man:
rien-tien@ziggo.nl